

15.04.2015
3.2.0/11210

00000064141

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

KRZYSZTOF PIETRASZKIEWICZ

PREZES

Warszawa, dnia 15 kwietnia 2015 r.

Pan

Cezary Grabarczyk

Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 r. (sygn. sprawy P 45/12), w którym Trybunał orzekł o niezgodności art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. 2015 r., poz. 128, „Prawo bankowe”) z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zwracam się do Pana Ministra o podjęcie pilnych prac nad ustaleniem jednolitej maksymalnej stawki taksy notarialnej za sporządzenie aktu notarialnego, w którym dłużnik poddał się egzekucji i ustalenia jej na jak najniższym poziomie.

Na rozprawie w dniu 14 kwietnia Trybunał Konstytucyjny rozpoznał połączone pytania prawne Sądu Rejonowego w Koninie tj. czy art. 96, art. 97 i art. 98 ustawy Prawo bankowe (uprawnienie banku do wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego na podstawie oświadczenia o poddaniu się egzekucji) są zgodne z art. 2, art. 9, art. 32, art. 45, art. 91, art. 175 i art. 177 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz z art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.

W następstwie poczynionych ustaleń, wysłuchaniu przedstawicieli Sejmu, Prokuratury Generalnej oraz zaproszonych podmiotów do udziału w rozprawie tj. Komisji Nadzoru Finansowego, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta oraz Związku Banków Polskich, Trybunał orzekł:

- I. Art. 96 ust. 1 i art. 97 ust. 1 ustawy Prawo bankowe są niezgodne z art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.
- II. Przepisy wymienione w pkt I tracą moc obowiązującą z dniem 1 sierpnia 2016 r.
- III. Ponadto Trybunał postanowił umorzyć postępowanie w pozostałym zakresie.

Wyrok Trybunału powodujący wyeliminowanie z polskiego systemu prawnego instytucję bankowego tytułu egzekucyjnego („bte”) pociąga za sobą bardzo daleko idące konsekwencje. W ustnym uzasadnieniu wyroku Trybunał wskazał m.in., że skutki wyeliminowania bte będą odnosić się zarówno do banków, jak również ich klientów. W aspekcie banków zostało wskazane, że brak możliwości skorzystania z instytucji bte będzie skutkować zwróceniem się w kierunku innych instrumentów prawnych celem zabezpieczenia ich wierzytelności. W sytuacji stosowania przez banki zabezpieczenia w formie oświadczenia dłużnika o poddaniu się egzekucji złożonego w akcie notarialnym (art. 777 § 1 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, Dz. U. 2014 r., poz. 101 ze zm., „Kpc”), Trybunał podkreślił rolę notariusza sporządzającego akt notarialny, jako podmiotu trzeciego względem stron czynności bankowej i zarazem realizującego funkcję organu ochrony prawnej.

Na wysokie prawdopodobieństwo zwrócenia się przez banki właśnie ku tej formie zabezpieczenia zwrócił uwagę Trybunał Konstytucyjny także w pisemnym uzasadnieniu wyroku z dnia 26 stycznia 2005 r., sygn. P 10/04, w którym stwierdził, że: „W istniejącej sytuacji nie można tracić z pola widzenia nadal niskiej efektywności postępowań sądowych. Czynniki ten sprawia, że jest niemal pewne, iż konsekwencją eliminacji bankowego tytułu egzekucyjnego byłoby powszechne korzystanie przez banki z instrumentu przewidzianego w art. 777 § 1 pkt 4 i 5 KPC, a także poszukiwanie dodatkowych form zabezpieczenia wierzytelności stwarzających większą pewność zaspokojenia i mniejsze ryzyko dla instytucji finansowej.”.

W innych krajach Europy (np. w Niemczech), w których nie ma bankowego tytułu egzekucyjnego stosuje się rozwiązania podobne do oświadczeń o poddaniu się egzekucji składanych w trybie art. 777 § 1 pkt 4 i 5 Kpc.

Mając na względzie stanowiska, sformułowane przez Trybunał zarówno w ustnych motywach wyroku z dnia 14 kwietnia 2015 r., jak i w uzasadnieniu do wyroku z dnia 26 stycznia 2005 r., odnośnie korzystania przez banki z innych form zabezpieczeń, a także odnotowywaną w innych krajach Europy praktykę, należy spodziewać się, że banki będą korzystać z oświadczeń o poddaniu się egzekucji w drodze aktu notarialnego. **Korzystanie z tej formy dochodzenia należności jest jednakże związane z koniecznością poniesienia kosztów ich ustanowienia, które to koszty będą ponoszone przez kredytobiorców.** Podwyższenie kosztów kredytu dla klientów, przekłada się co do zasady na spadek dostępności kredytu tj. ograniczenie dostępności finansowania w gospodarce i w przypadku przedsiębiorstw jest zazwyczaj powiązane z brakiem możliwości ich rozwoju, ewentualnie - ograniczaniu takiej działalności, co w konsekwencji przekłada się na zahamowanie rozwoju gospodarki. W odniesieniu zaś do klientów będących konsumentami, podwyższenie kosztów udzielenia kredytu hamuje możliwość realizacji zakładanych przez nich celów konsumpcyjnych, co także przekłada się na koniunkturę gospodarki.

Mając na względzie powyższe skutki szerokiego korzystania z oświadczeń o poddaniu się egzekucji w drodze aktu notarialnego, a także biorąc pod uwagę, że jest bardzo wysoce prawdopodobnym, że sporządzanie przedmiotowych aktów przybierze charakter

zrutynizowany (co wskazał Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 26 stycznia 2005 r.), innymi słowy niewymagający znacznych nakładów pracy po stronie notariuszy wobec daleko idącej schematyczności przedmiotowej czynności, zwracam się o wprowadzenie jednolitej, maksymalnej stawki taksy notarialnej za sporządzenie aktu notarialnego, w którym dłużnik poddał się egzekucji w trybie art. 777 § 1 pkt 4 - 6 Kpc i jej ustalenie na jak najniższym poziomie. Wprowadzenie przedmiotowej maksymalnej opłaty byłoby możliwym poprzez dokonanie stosownej zmiany w Rozporządzeniu z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej (Dz. U. 2013 r., poz. 237), którego gestorem jest Pan Minister. Wprowadzenie zmiany w Rozporządzeniu zapewniłoby pewność i gwarancję dla klientów limitacji ponoszonych przez nich dodatkowych kosztów, które pociąga za sobą wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 r. Jednocześnie ustalenie kosztu poddania się egzekucji w drodze aktu notarialnego na niskim poziomie, zminimalizuje ryzyko potencjalnego niekorzystnego odbioru wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 kwietnia 2015 r. przez klientów, w szczególności ubiegających się o kredyt, którzy mogą upatrywać w przedmiotowym rozstrzygnięciu przyczyny nałożenia na nich konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów notarialnych.

Wyrażam nadzieję, że zgłoszona w niniejszym wystąpieniu propozycja, jako mająca na celu ustalenie dla klientów sektora finansowego opłat za poddanie się egzekucji w drodze aktu notarialnego na ustalonym, jednolitym w skali całego kraju poziomie, spotka się z przychylnością Pana Ministra. Ze swej strony deklaruję pełną współpracę w przedmiocie wypracowania, jak najbardziej optymalnego, dopowiadającego praktyce obrotu rozwiązania, które przede wszystkim nie będzie ograniczać dostępu do kredytu w polskiej gospodarce.

Wojciech Szwed
in. f. z.